

Erakutsiguzu bidea, Isabel

Pantailara begira gaude, nahiz eta orriak ditugun eskuartean. Pantailaren belaunaldikoak gara; handia, txikia, erraldoia, plasma, palm, monitorea...

Albo batean utzi ditugu, hormak, koloreak, kalea eta papera. Apurka-apurka. Pantailaren garaian bizi garen honetan, pantaileri buruz ere berba egin beharko dugu Telepolis saio honetan. Informazioaren Gizartea eta Euskal Herria hartzen ditugu hizpide, eta horregatik lantzean behin TB, Zinema, Ikus-entzunezko ekoizpenak ere ekarri beharko genituzke txoko honetara.

Ez gara eztabaidatzen hasiko euskal zinema zer den, non kokatu *Obaba*, eta non *Aupa Etxebeste!* Ez dugu galdetuko ea zergatik Zinemaldian Martxelo Otamendik ez duen inori saririk emateko betarik izan. Ez da zentsuragatik izan, baizik eta patxadazko film laburrik ez delako egon. Film luzeetan ari gara une honetan. Errodatzen gaude, beraz isiltasuna. Egia da zein gutxi berba egiten dugun ekoizpenaz, eta zenbat produktua. Zelan gustatzen zaigun Donostiako glamourra, eta zeinen gutxi kable arteko kezka, buruhauste eta gogoeta.

Pantaila handiari so egin, eta nolabaiteko normaltasunean murgildu behar dugula dirudi, baina fikzioan ari gara, fikzio gordinean. *Off-eko maitasuna* urruti geratu da, eta maitasun *on* bat falta dugu oraindik. Hamaikagarren artea da oraindik euskarazko zinema Euskal Herrian. Teknologia berriak baliatzen ditugu, baina ekoizpenak aurrera eramateko modu digitalean, sarearen bitartekoak ez ditugu baliatzen. Saia zaitezte *Aupa Etxebeste* Interneten biltzen. Egin froga.

Isiltasuna, otoi, grabatzen ari gara. Eta datorren urterako beste ekoizpen bat. Telebistan eta pantaila erraldoian, *Kutsidazu bidea, Isabel*, behinolako Joxean Sagastizabalen enegarren bertsioa. Liburutik CD-ROMera, antzo-

kietan, Euskal Telebistan, DVDan eta orain telesaila eta filma. Kutsidazu eredua da, arrakastaren giltza, Isabel. Erakutsidazu.

Eta bitartean ez dago besterik. Arrakasta ziurtatu behar dute ekoizpen berriek, arrakasta soilik, eta arastaka goaz Isabel guztien atzetik. Noraezean, eta hola Obaban amaitzen dugu. Hori bai, Bernardo Atxagak gainbegiratu-tako euskarazko bertsio bikoiztuarekin. Hori bai. Kutsidazue, nola izan munduko, Madrilgo eta Obabako aldi berean. Isabel, euskaldun gura dugu izan, eta zelan egiten da hori?

Wazemank

gomitatuko zaitu aktore gipuzkoarrak. Irri egiteko beta hartuko duzu. Eta irri egingo duzu, baserritarez, Agirre eta Arregi guztiez, euskalduntasunaren kronika, Telebistako izarren kontura, eta abar. Beharra genuen, eta horregatik barrezka hasi gara. Izan ere, arratsaldetan trapezistak ikusi, udako goizetan San Sebastian danborrada ren errepikapenak, inoiz amaitzen ez diren trikiti eta dantza suelto lehiaketak, Betizu amaigabeak... Off-eko maitasuna egiten dugu orduan. Telebista itzali eta ohera goaz. Gure pelikulak.

Eta biharamunean pentsatzen hasten zara zer nahiago duzun, Alkain bat edo Landa bat. Klaudio Landa «ETBko animalia telebisiboa» zela entzun nion behin Amatiñori. Eta horrelako piztiak ez ditugu maite, argi dago. Ez gara *txatxi*. Ez gara deus. *Euskal moment* honetan, beste zerbaiten bila ari gara. Gu ere. Eta ekoizpen propioekin —kirola eta informatiboak salbu— zer daukagu ikusteko? A bai! *Goenkale*. Ez da oraindik amaitu.

Beraz, Alkainen eredu horri lotu beharko gatzaizkio. Ez da besterik. Azken finean, *Wazemank* eta *Kutsidazu* aurpegi berdinak dira, umore berdina, eredu bera... arrakasta. Beraz, ekuazioak bere emaitza ematen du. Ados. Hurrengoan, ETB dos.

Gatza eta piperra. ETB1, oraina eta geroa

Eta iragarki bat agertzen zaizu, iragarkitik gutxi duena. Juan Palomo eredia gailentzen da berriz ere —yo me lo guiso, yo me lo como— eta zeinen onak garen, zeinen jatorrak, abegikorrak, trikitizale kantuzale parrandazale eta euskaldun. Zeinen ondo hartzen ditugun kanpokoak, kamioiak ekarritakoak, belarrimotz eta besoluzeak. Gu gara gatza eta piperra. Biba gu.

Eta gatza eta piperra uda honetan *Berria* egunkariak sustatutako eztabaidak jarri du, puntu honi dagokionean. «ETB1, oraina eta geroa» goiburuarekin artikulua sorta bat argitaratu zuen euskarazko egunkariak, euskarazko telebista baten egungo oinarriak finkatze aldera. Oso artikulua interesgarriak irakurri genituen orduan, inprimatzeko bertsioa dago orain hemerrotekaren bertsio elektronikoan. Eta interesgarriak dira Josu Amezaga, Telmo Esnal, Edorta Arana, Anjel Lertxundi, Allande Boutin eta Bingen Zupiriaren artikulua. Azken honek ondo laburbiltzen du bere izenburuan: Inor ez da konforme ETB1ekin. Arrazoi du, gero eta gutxiago gara, izan ere, ETB1 ikusten dugun euskaldunok. Eta horrek zer pentsatua eman beharko liguke. Aldiz, gero eta gehiago dira, egoerak askorik laguntzen ez badu ere, euskarazko bestelako ekoizpenak jasotzen dituztenak (egunkari nazionala, herrietako aldizkariak, herrietako egunkari berriak, irratigintza —Hego zein Ipar Euskal Herrian—, Interneteko guneak), baina behera goaz telebistari dagokionez. Zer pentsatua badugu. Andaluziarren arreta piztu baino, euskaldunak zelan kontent eduki izan beharko luke gure kezka, gure buruhaustea. Programazio eraginkorra, programazio interesgarria, ikus-entzulea bezala sortzailea ere pozik izango duen programazioa, antolaketa eta eredia behar du ETB1ek. Horrek behar luke gatza eta piperra. Eta sua gehiegi piztu barik. Apurka-apurka. Eredu berriei aukera eman, orain artekoak gainbehera dakarrelako. Baina eztabaida beharbada beste foro, mahai eta guneetan antolatu beharko dugu. Gizartearen parte-hartzea garrantzitsua litzateke alor honetan ere. Eta ez dut uste nik, lau urtean behin bozkatzeko aukera

izan eta gero, bestelako parte-hartze ereduak martxan jarriko direnik, momentuz behinik behin.

Cat eta punto

Eta halako batean, berriz ere, telebista amatatuta dagoen bitartean, Interneten Kataluniako berri ukan dugu. CAT domeinua eskuratzear dute —horrela erabaki du nazioarteko ICANN elkarteak— eta katalaneraz eta hango kulturaren inguruan aritzen diren ekimen, elkarte, enpresa eta erakundeek .cat domeinuarekin funtzionatzeko aukera izango dute. Lorpen linguistiko-kulturala da. Herri baten lorpena, azken finean.

Eta berriz ere Carod Rovira guztiak berbaz hasi zaizkigu. Adituak sortu dira nahinon, eta Euskal Herrian gure domeinua lortzearen alde, ekimen bakarra egon da azken hamar urteotan, mutil bakar batek eramandakoa. Lotsagarria ez balitz, kontatzekoa litzateke.

Sasoian gaude oraindik, antolatu, pentsatu, hausnartu eta mahai bat osa genezake. Plan bat idatzi gero. Estrategikoa bada hobeto. Eragileekin kontsultatu gero. Herri ekimena antolatu. Bonoak saldu. Gasteizko gobernuari aurkeztu. Horrela gobernuak beste zerbait proposatuko du, eta domeinu bat ez, bi ukango ditugu euskaldunok Interneten. Polita ezta? Lotsagarria ez balitz. ¶